

502 שיעור - The New Kosher Lamp

HTTP://www.KosherLamp.com/index.html

I. טלטול מנורת חשמל בשבת ויו"ט

- (א) י"א דהוי כנר הדלוק ולכן אם דולקת בבין השמשות אסור לטלטלה אף לצורך גופו ומקומו אף לאחר שכבו דהוי בסיס לדבר האסור (שו"ת חלקת יעקב ח - מ ושו"ת מנחת יצחק ג - מ"ג)
- (ב) עיין בספר שלמי יהודה (ז - ה ערה ה) שהביא מהחזו"א (מ"ח - ט"ז) דנר ומנורה הוי מוקצה דלעולם ההשתמשות הוא במקומה ואין דרך לטלטלה ודבר שאינו עשוי לטלטל הוי מוקצה מחמת חסרון כיס והביא שם שזה גם כן דעת הגרי"ש אלישיב דלעולם השתמשות הנר והמנורה הוא במקומו ואין דרך לטלטלו והוא מוקצה מחמת חסרון כיס וגם הפנס שאין מייחדים לו מקום אעפ"כ הוא מוקצה כי אי אפשר לחלק בכל זה וזה מטעם לא פלוג (שלמי יהודה ז - ה ערה ט"ט בשם רב אלישיב) וכ"כ השו"ת אז נדברו (ד - מ) דהוי כמוקצה מחמת חסרון כיס ואסור לטלטלה
- (ג) ועיין בשו"ת מנחת שלמה (ח - י"ד) שכתב שמנורה חשמלי שדרכו לטלטלו לא נעשה בסיס לזרם החשמל וגם אינו מוקצה מחמת חסרון כיס אמנם במפתחות כתב דהדברים נכתבו רק לעורר את המעיינים ולא למעשה ועיין בשש"כ (י"ג - מ"ח) דאהיל של מנורה דינו כדין המנורה עצמה ואסור לטלטלו אמנם מכסה מורכב שעשוי במיוחד כדי לכוון את האור או לכסותו על ידי סיבוב המכסה מותר לכוונו דמכיון שיחדו לכך שרינן (בשם הגרשו"א) וזה דומה לנידן דידן וצ"ע
- (ד) עיין באג"מ (ה - ז - ל"ו) דמעיקר הדין מנורת חשמל אינו מוקצה והטעם דדבר שמלאכתו לאיסור פירושו דבר שעושים בו איסור ולא דבר שנעשה ע"י איסור לכן הוי מלאכתו להיתר אמנם אין להתיר טלטול משום שמא יטעה ויטלטל נר של שעה ועיין באג"מ (ג - מ"ט) בענין שעון ופען חשמלי דהוי כלי שמלאכתו לאיסור ועיין באג"מ (ג - ו) בענין שמיכה חשמלית דכיון שאינו שייך טלטול דהרי הוא מחובר בכותל וגם אולי במחובר לא שייך להחשיב דבר אחר לו לבסיס שהמחובר אין צורך לו הבסיס ולכן אינו מוקצה מ"מ באג"מ (ה - כ"ג) כתב דבמנורה חשמלי צריך להחמיר דשמא יטעה ויבוא לטלטל נר הדלוק או אפילו אחר שכבה
- (ה) למעשה - מכל הנ"ל נראה לי דאסור לטלטל השבת מנורה החדשה

II. לענין הזות הכפתור בלא טלטול - אפשר דיש מקום להקל

- (א) עיין בשו"ע (פ"ח - ג) בנגיעה בהמוקצה בעלמא שאינו מנדנדו שרי והמ"ב (י"ז) כתב דהיכא דהנגיעה לצורך דבר המוקצה כגון שכופה כלי על המוקצה לשמרה צריך לזהר שלא ליגע בה והגר"א התיר בכל גוונא ובנ"ד אינו לצורך המוקצה אלא לצרכינו
- (ב) אמנם עיין בשו"ע (פ"ח - ז) דאין מעצימין עיניו של מת בשבת ואפילו ע"י אינו יהודי אסור (מ"ב כ"ד) אמנם אולי שאני נידן דידן דהכפתור הוי חלק נפרד מהמנורה משא"כ עין של המת הוא כגופו של המת והוי נחשב לצורך המת דהיינו לצורך המוקצה גופו ואיכרא להיש סוכרים דהמנורת חשמל הוי מוקצה משום בסיס או חסרון כיס אפשר דהוי דומה לעין של מת וצ"ע
- (ג) עיין באג"מ (ד - ט"ז - ל"ט) כשכתבה אש הגעז דמותר לסגור את ברז הגעז דכל האיסור הוא רק מוקצה דרבנן ... אך אם אפשר בקל ע"י שינוי יש לעשות בשינוי אמנם בנ"ד בכיסוי על האור אינו דומה לסגירת הגעז דהתם הוי מוקצה מחמת איסור משא"כ בנ"ד דאין שום איסור לכסות מנורת חשמל
- (ד) עיין באג"מ (י"ד ג - מ"ז - ד) דאסור מדין מוקצה להזיז שעון שבת בשבת ואולי שאני התם דהכפתור היה מלאכתו לאיסור משא"כ הכפתור על המנורה דאין איסור לכסות מאור הדולק ועיין בשו"ת מנחת שלמה (ח - י"ג) דכפתור על שעון שבת אינו מוקצה אם נשמש באופן המותר ולכאורה ה"ה בנ"ד מותר
- (ה) עיין בספר שלמי יהודה דנכרשת (chandelier) עם כל חלקיה כגון חתיכות קריסטל התלויים

בה הם מוקצים וכן כתב שכיסוי מנורה שעל השלחן הוא מוקצה ואסור לכסות או לגלות האור ואפשר דהכל תלוי אם מנורת חשמל הוא מוקצה גמור או רק מלאכתו לאיסור או להיתר כ"ל

(ו) **למעשה** - להזיז הכפתור של מנורת חשמל החדשה יש מקום להתיר דיש לו על מי לסמוך ודוקא בלא טלטול

III. הערות בעניני מוקצה

(א) **כיסוי שבת למפסק חשמל (switch cover)** אינו מוקצה דמשמש את האדם שמונע חילול שבת (שלמי יהודה דף מ"ה) וכן הכיסוי לטלפון לנוי אינו מוקצה כי משמש את האדם (ע"ט)

(ב) **שקית פח אשפה** שיחדוהו לכיסוי כלי הוא מוקצה לדעת רב אלישיב משום בסיס ולדעת רב שז"א מטעם דדבר המשמש למוקצה הוא מוקצה כמו זכוכית על מנורה חשמלי ולכאורה לדעת האג"מ ה"ל אינו מוקצה ודעת השו"ת אז נדברו (ט - כ"ו) אינו מוקצה משום שאם מכסה את המוקצה רק מלמעלה אין זה בסיס ורק למטה יש בסיס

(ג) **כפתור שנפל מן הבגד** - עיין באג"מ (ה - כ"ז - כ"ז) דהכפתורים שנפלו מוקצים דאין הדרך בזה"ז לצור ע"פ צלוחתו בכפתור ולא דמי לדין דלת דנתפרק (ע"ח - ח) מן התיבה דאית ליה להדלת איזה תשמיש וזה כשיטת רש"י דרק דאית ליה לדלתות הכלי איזה תשמיש אכן אם יש לו איזה השתמשות בהכפתור אז לא הו"ל מוקצה ולא כשיטת התוספות והט"ז (סק"ח) והמ"ב (סקל"ה) והגר"ז (ל"ד) דאם ראוי להתחבר מותר אפילו בלא תשמיש ועיין בספר טלטולי מוקצה (דף 91)

(ד) **משקפיים שנשברו** - עיין בשו"ת אמרי יושר (ה - כ"ז) דאסור להחזיר הזכוכית משום תיקון מנא אבל מותר לטלטלו דמקור הדין הוא בתה"ד (ט"ה) בספסל שנשמט אחת מרגליה אינו אלא חומרא בעלמא וכאן עדיף דירא שתשבר אם יחזיקוהו אמנם הקצות השלחן (ק"ט - י) כתב דה"ה בכל הכלים שיש לחוש בהם לתיקון אסורים בטלטול כמו כירה וספסל שנשמטה ועיין בספר שלמי יהודה (ד - י"ג - ט"ו) שהעריך בזה מאד בפסקי הגרי"ש אלישיב ועיין בשיעור 123

(ה) **סמי רפואה** - אם הם מוקצה - עיין באג"מ (ה - כ"ח - ח) אם הם בבית החולה מערב שבת אינם מוקצה כלל ואם הובאו בשבת הם מוקצה בכל אופן מ"מ מותר לחולה ליקחם בעת שצריך משמע מדבריו לאחרים אסור לטלטלם אם החולה עצמו יכול ליקחם ואם לאו מותר לאחרים ליתן אותם לחולה שאין בו סכנה או לקטן דצרכי קטן כחולה שאין בו סכנה דסמי רפואה דינו כעצים ואבנים וצריך יחוד מערב שבת והיחוד מועיל לכל ואם אין שם חולה אין יחוד מועיל (ד"ע)

(ו) **צעצועים של קטנים** שאינם משמיעים קול מיד כשאוחז בהן עיין באג"מ (ה - כ"ז - ז) מותר בטלטול לגדולים ליתן לקטנים ואם לאו אסור בטלטול משום איסור השמעת קול ודינו ככלי שמלאכתו לאיסור ועיין בשש"כ (ט"ז - הערה ח) שהביא הבה"ל (של"ח ד"ה אסור צ"ס הפמ"ג) שמסתפק אם כלי שאינו כלי שיר כגון הפעמון והרעשן והמשרוקית דאין איסור להשמיע בו קול אלא מחמת חומרא אם חשיב מוקצה

(ז) **עיין באג"מ** (ה - כ"ז - י) דמשחקי ילדים של משחקי הקוביא (דייס) ומשחקי קלפים וכן משחקים שאסורין מחמת שיש בהם עובדא דחול מותר לטלטלן כיון דמיוחדים לקטנים לא הו"ל מוקצה עיין בשש"כ (ט"ז - ל"ד) דמ"מ יש להיזהר שלא להפריד בסוף המשחק את הכלים או את הקלפים השונים כדי לסדרם משום איסור ברירה

(ח) **צעצועים שעובדים ע"י קפיץ** עיין בשיעור 372 (VI)

(ט) **דפח אשפה שיש בו אשפה** עיין בשיעור 372 (II)

(י) **כלים העומדים לזריקה כגון בקבוק ריק** עיין בשיעור 372 (I)

(יא) **מכתבים שהגיעו בשבת** עיין בשיעור 372 (IX)

(יב) **צעצועים שעובדים ע"י סוללת חשמל** עיין בשיעור 372 (VII)